

**TEMATY DO WEWNĘTRZNEGO EGZAMINU MATURALNEGO
Z JĘZYKA POLSKIEGO - MATURA 2012.**

Nr tematu	LITERATURA – temat	Uwagi
1	Utwory, które kształtują poczucie tożsamości narodowej. Przedstaw zagadnienie, analizując wybrane teksty polskiej literatury.	
2	Od św. Franciszka do ks. Jana Twardowskiego – różne realizacje postawy franciszkańskiej w literaturze. Omów temat, analizując twórczość poetów różnych epok.	
3	”Małe ojczyzny” w literaturze jako miejsca , do których się zawsze wraca. Zaprezentuj sposoby obrazowania tematu, odwołując się do wybranych tekstów różnych epok.	
4	Autobiografia jako ważne tworzywo literackie w prozie i poezji różnych epok. Przedstaw temat, odwołując się do znanych dzieł.	
5	Reinterpretacje mitów antycznych we współczesnej liryce. Przedstaw sposoby realizacji i cele tego literackiego zjawiska, analizując wybrane teksty.	
6	Człowiek wobec Boga, świata i własnej egzystencji. Zaprezentuj temat, odwołując się do literatury różnych epok.	
7	Motyw modlitwy w literaturze. Przedstaw różne jego ujęcia, analizując wybrane teksty różnych epok.	
8	Tęsknota za utraconą ojczyzną. Odwołując się do wybranych przykładów literackich, przedstaw cierpienia Polaków spowodowane oddaleniem od ojczyzny.	
9	Wielki pisarz. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory literackie jednego z twórców i odpowiedz, na czym polega oryginalność jego literatury.	

10	Literackie spotkania wrogów. Zaprezentuj ich przyczyny i skutki, analizując wybrane teksty literatury polskiej i obcej różnych epok.	
11	Motyw rozstania w literaturze XIX i XX wieku. Przedstaw przyczyny i skutki literackich rozstań, odwołując się do wybranych tekstów.	
12	Motyw miłości rodzicielskiej w literaturze polskiej i obcej. Zaprezentuj różne jego oblicza, odwołując się do utworów wybranych epok.	
13	Bohaterowie literaccy poszukujący trwałych wartości ludzkiej egzystencji. Scharakteryzuj wybrane postacie reprezentujące różne epoki literackie.	
14	Odwołując się do wybranych utworów epoki pozytywizmu i Młodej Polski, przedstaw różne sposoby przekazywania prawdy historycznej w literaturze.	
15	Młodość jako temat i jako problem w literaturze XIX i XX w. Omów zagadnienie w oparciu o wybrany materiał literacki.	
16	Motyw bezdomności w polskiej literaturze XIX i XX wieku. Zaprezentuj jej przyczyny i skutki, odwołując się do wybranych tekstów.	
17	Literackie obrazy zmagania z niezawinionym cierpieniem. Scharakteryzuj postawy wybranych bohaterów literatury XIX i/lub XX wieku.	
18	Literatura wobec śmierci najbliższych - od „Trenów” Jana Kochanowskiego do liryki współczesnej. Dokonaj analizy porównawczej ujęcia problematyki w wybranych tekstach.	
19	Wielkie monologi w literaturze. Przedstaw ich problematykę i wyjaśnij funkcje, jakie pełnią w wybranych dziełach literatury polskiej i obcej.	

20	Motywy biblijne w literaturze XIX i XX wieku. Zaprezentuj sposoby ich wykorzystania w wybranych utworach lirycznych.	
21	Literackie portrety bohaterów doświadczających wyobcowania i samotności. Scharakteryzuj wybrane postacie, odwołując się do utworów różnych epok. Uwzględnij aspekt literatury XX wieku.	
22	Dziewiętnastowieczne zrywy niepodległościowe jako źródło inspiracji dla poetów i pisarzy. Omów problem na wybranych przykładach literackich.	
23	Zbrodniarze i ofiary zbrodni. Przedstaw funkcjonowanie motywu w oparciu o wybrane utwory literatury polskiej i obcej.	
24	Zmagania bohaterów z przeciwnościami losu. Scharakteryzuj ich postawy, analizując wybrane dzieła różnych epok.	
25	Świat zmyślenia i fantazji w literaturze różnych epok. Analizując wybrane teksty, zaprezentuj sposoby tworzenia takich rzeczywistości i określ ich funkcje.	
26	Różne wizerunki Żydów w literaturze polskiej XIX i XX wieku. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich.	
27	Omów znaczenie twórczości Jana Kochanowskiego dla kultury polskiej, odwołując się do wybranych utworów Jana z Czarnolasu i innych poetów.	
28	Szaleni i rozważni. Przedstaw sylwetki wybranych bohaterów, odwołując się do tekstów literatury polskiej i obcej. Wyraź swój sąd na temat omawianych postaci.	
29	Analizując dzieła prozy F. Dostojewskiego, J. Conrada i A. Camusa, porównaj ich spojrzenie na rolę wiary w kształtowaniu systemu etycznego człowieka.	

30	Postulaty naprawy Rzeczypospolitej w literaturze staropolskiej. Zaprezentuj je, odwołując się do wybranych utworów różnych twórców.	
31	Sarmaci w polskiej literaturze. Scharakteryzuj i porównaj wybranych bohaterów, odwołując się do utworów różnych epok.	
32	Obyczaje szlacheckie w literaturze. Przedstaw ich różnorodność i określ funkcję w wybranych tekstach literatury polskiej.	
33	Etos rycerski w ujęciu poważnym i prześmiewczym w tekstach różnych epok. Przedstaw, analizując utwory literatury polskiej i obcej.	
34	Motyw labiryntu w literaturze polskiej i obcej. Przedstaw sposoby jego obrazowania i funkcje w wybranych dziełach różnych epok.	
35	Wielcy Polacy w literaturze. Zaprezentuj wybrane postacie i określ rolę, jaką pełnią w omawianych tekstach.	
36	Wielkie miasta Europy na kartach literatury polskiej i obcej. Przedstaw sposoby ich obrazowania i funkcje w wybranych dziełach.	
37	Bohater - mąż. Przedstaw typy literackich mężów, ich charakterystykę i ocenę, odwołując się do wybranych tekstów różnych epok.	
38	Mity polskiego romantyzmu – akceptacje i polemiki z nimi w literaturze spadkobierców. Przedstaw problem na wybranych przykładach literackich.	
39	Scharakteryzuj przyczyny i oceń skutki mezaliansów prezentowanych w literaturze XIX i XX wieku. Odwołaj się do wybranych przykładów.	
40	Zaprezentuj różne możliwości wykorzystania listu w dziele literackim. Odwołaj się do utworów literatury polskiej i obcej.	

41	Walka z wadami Polaków w polskiej literaturze satyrycznej. Zaprezentuj temat, odwołując się do tekstów różnych epok. Uwzględnij aspekt współczesności.	
42	Wpływ literatury na postawy bohaterów wybranych dzieł. Omów zagadnienie, analizując teksty różnych epok.	
43	Wpływ II wojny światowej na pisarzy i ich twórczość. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady literackie.	
44	Potęga wyobraźni. Dokonaj analizy światów przedstawionych w literaturze kreatywnej, odwołując się do wybranych utworów np. B. Schulza, B. Leśmiana, F. Kafki....	
45	Sny w dziełach literackich. Dokonaj ich opisu i określ funkcje, jakie pełnią w wybranych utworach różnych epok.	
46	Zaprezentuj funkcjonowanie motywu władcy w literaturze. Odwołaj się do tekstów literatury polskiej i obcej.	
47	Różnorodne ujęcia motywu przyjaźni, braterstwa i solidaryzmu w literaturze łagrowej i łagrowej – zaprezentuj analizę wybranych przykładów.	
48	Ideale i zainteresowania człowieka literatury staropolskiej. Zaprezentuj i porównaj wybrane postawy bohaterów, odwołując się do konkretnych dzieł.	
49	Polski inteligent wobec wyzwań swojej epoki. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich XIX i XX wieku.	
50	Współczesny świat w oczach poety (np. Czesława Miłosa, Zbigniewa Herberta, Wisławy Szymborskiej, Stanisława Barańczaka...). Przedstaw temat, analizując i interpretując wybrane wiersze.	

51	Nietrwałość świata w poezji renesansowej i barokowej. Zaprezentuj temat, analizując wybrane teksty.	
52	Zaprezentuj funkcjonowanie motywu zabawy w literaturze /np. bal, taniec, biesiada, uczta, spotkanie towarzyskie/. Odwołaj się do przykładów różnych epok.	
53	Rola kobiety w życiu wielkich romantyków. Przedstaw zagadnienie, analizując różnorodne literackie teksty epoki.	
54	Oblicza szlachty polskiej w literaturze różnych epok. Zaprezentuj je i oceń, odwołując się do wybranych tekstów.	
55	Motyw pielgrzyma i wędrowca w literaturze polskiej. Zaprezentuj jego funkcjonowanie, analizując wybrane teksty różnych epok.	
56	Istota mądrości prezentowana w literaturze od starożytności aż po czasy współczesne. Zaprezentuj temat, analizując wybrane teksty różnych epok.	
57	Literatura jako skarbiec narodowych tradycji i zwyczajów. Zaprezentuj temat, odwołując się do utworów wybranych epok.	
58	Parabola jako sposób wyrażania rzeczywistości. Przedstaw jej biblijny rodowód i żywotność w literaturze współczesnej. Rozwiń temat w oparciu o wybrane utwory.	
59	Sposoby kreowania bohatera epoki średniowiecza. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do tekstów literatury powszechnej i polskiej.	
60	Rola poety i poezji w polskiej literaturze. Omów zagadnienie, analizując wybrane teksty różnych epok. Uwzględnij aspekt współczesności.	
61	Człowiek w sytuacji zagrożenia. Zaprezentuj różne postawy bohaterów, odwołując się do literatury polskiej i obcej XX wieku.	

62	Różne kreacje kobiet w literaturze XX wieku. Zaprezentuj je i oceń, odwołując się do wybranych tekstów.	
63	Krzywdza i niesprawiedliwość społeczna obecna w Biblii i literaturze polskiej. Omów funkcjonowanie motywu w wybranych tekstach różnych epok. Uwzględnij aspekt współczesności.	
64	Inspiracje filozoficzne w twórczości wybranego pisarza. Zanalizuj zagadnienie, odwołując się do stosownych przykładów.	
65	Kryzys wartości humanistycznych przedstawiony w literaturze różnych epok. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady literackie.	
66	Spoleczeństwo i jednostka wobec państwa despotycznego i totalitarnego. Dokonaj porównania ujęcia tego problemu w literaturze XIX i XX w.	
67	Zaprezentuj utwory literackie, które pozwalają zbudować kodeks etyczny człowieka. Odwołaj się do wybranych tekstów literatury polskiej i obcej.	
68	William Szekspir i jego naśladowcy. Przedstaw problem, analizując zarówno tematykę, jak i formę wybranych dzieł literackich.	
69	Pan Cogito Z. Herberta, bohater „Dżumy” A. Camusa i „Wieży” G. Herlinga-Grudzińskiego - dokonaj porównania postaw bohaterów i wyznawanych przez nich wartości.	
70	Motyw zdrady w literaturze. Zaprezentuj jej przyczyny i konsekwencje, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.	
71	Literatura XX wieku o domu i rodzinie – na serio i prześmiewczo. Zaprezentuj temat, odwołując się do wybranych tekstów literatury polskiej.	
72	Kreacja bohatera – patrioty w polskiej literaturze. Scharakteryzuj wybrane przykłady z co najmniej dwóch epok literackich.	

73	Dramat pokolenia Kolumbów wyrażony w literaturze. Określ jego istotę i wymiar, analizując wybrane utwory.	
74	Świat widziany oczami dziecka. Zaprezentuj temat, analizując wybrane teksty różnych epok.	
75	Walka dobra ze złem w literaturze polskiej i obcej XX wieku. Zaprezentuj problematykę, analizując wybrane teksty różnych gatunków literackich.	

Nr Tematu	Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki.	Uwagi
	Temat	
1	Kobiece piękno uchwycone w poezji i malarstwie. Przedstaw zagadnienie w odniesieniu do wybranych dzieł różnych epok.	
2	Odwołując się do wybranego dzieła literackiego i jego filmowej adaptacji, porównaj sposoby obrazowania krajobrazu ojczystego w literaturze i filmie.	
3	Sposoby kreowania obrazów rewolucji w wybranych dziełach literackich, malarskich i innych tekstach kultury. Omów zagadnienie, odwołując się do twórczości rodzimej i obcej.	
4	Motywy antyczne w literaturze i sztuce późniejszych epok. Zaprezentuj ich funkcjonowanie w wybranych tekstach kultury różnych epok.	
5	Artystyczne ujęcia macierzyństwa w literaturze i sztuce. Zaprezentuj ich różnorodność, analizując wybrane dzieła.	
6	Motyw matki bolejącej w literaturze i sztuce. Omów jego funkcjonowanie w wybranych dziełach różnych epok.	
7	Sen jako schemat i jako sposób widzenia rzeczywistości. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z literatury i innych dzieł sztuki.	
8	Legenda napoleońska utrwalona w malarstwie i w literaturze. Zaprezentuj różnorodność nawiązań do tematu, analizując wybrane teksty XIX wieku.	
9	Symbol jako środek wyrazu w literaturze i sztuce. Omów jego najciekawsze- Twoim zdaniem – realizacje. Uzasadnij wybór.	
10	Malarstwo średniowieczne, renesansowe i/lub barokowe jako inspiracja dla poetów współczesnych. Interpretując wybrane teksty, wskaż podobieństwa i różnice w ujęciu problematyki.	

11	Obraz powstańca narodowego. Zaprezentuj różnorodność jego ujęć, odwołując się do dzieł literackich i malarskich wybranych epok.	
12	Góry w literaturze i malarstwie. Zaprezentuj kilka realizacji oraz uzasadnij wybór, analizując przedstawione dzieła.	
13	Hagiografia piórem i pędzlem malowana. Zanalizuj zjawisko , odwołując się do wybranych przykładów różnych epok.	
14	Obraz młodego człowieka w dziełach literackich i filmowych. Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady.	
15	Impresjonizm w polskiej literaturze i malarstwie. Zaprezentuj funkcjonowanie tej konwencji artystycznej w wybranych dziełach.	
16	Cztery pory roku jako metafora ludzkiego życia. Omów funkcjonowanie tego motywu, analizując wybrane przykłady literackie, malarskie i muzyczne.	
17	Omów funkcjonowanie motywu Syberii i zesłania w literaturze i sztuce polskiej XIX i XX w.	
18	Odzwierciedlenie powstania warszawskiego w literaturze i sztuce. Zaprezentuj funkcjonowanie motywu na wybranych przykładach.	
19	Obrazy deformacji świata w różnych tekstach kultury. Przedstaw ich celowość, odwołując się do dzieł polskich i obcych.	
20	Porównaj sposoby kreacji głównej postaci wybranego dramatu Szekspira w dziele literackim i jego ekranizacji.	
21	Postacie historyczne w literaturze i sztuce. Przedstaw sposoby ich kreowania i określ funkcje w wybranych tekstach kultury różnych epok.	

22	Motywy mitologiczne i biblijne we współczesnej literaturze i sztuce. Przedstaw ich funkcjonowanie, analizując wybrane dzieła.	
23	Motywy muzyczne w literaturze. Przedstaw ich funkcjonowanie w wybranych tekstach literackich.	
24	Folklor jako inspiracja dla twórców różnych epok. Przedstaw jego funkcje w wybranych dziełach literackich, malarskich i muzycznych.	
25	Dwór szlachecki jako motyw literatury i sztuki polskiej XIX i XX wieku. Przedstaw różnorodność obrazowania motywu i funkcje, jakie pełni w wybranych dziełach.	
26	Stroje jako zwierciadło epoki historycznej, jej obyczajowości, kultury. Omów zagadnienie, odnosząc się do wybranych dzieł literackich i plastycznych.	
27	Canalietto, B. Prus, A. M. Gierymscy jako “fotografowie” dawnej Warszawy. Zaprezentuj różnorodność obrazów stolicy, analizując wybrane dzieła.	
28	Sceny batalistyczne w literaturze i malarstwie. Przedstaw sposoby ich obrazowania, odwołując się do wybranych dzieł różnych epok	
29	Dekalog w literaturze i filmie. Zaprezentuj odniesienia do motywu i jego funkcje w wybranych tekstach kultury.	
30	Historie miłosne w literaturze i muzyce wielkich mistrzów. Omów, odwołując się do wybranych przykładów.	
31	Wzajemne związki sztuki, literatury i światopoglądu panującego w danej epoce. Udowodnij tę tezę, analizując wybrane przykłady dzieł literackich i innych.	

32	Krakowskie i/lub warszawskie getto żydowskie w literaturze i sztuce. Zaprezentuj temat, odwołując się do różnorodnych tekstów kultury.	
33	Dosłowne i metaforyczne funkcjonowanie motywu jesieni w tekstach kultury. Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady.	
34	Konteksty literackie, historyczne, religijne, filozoficzne... w twórczości Stanisława Wyspiańskiego. Omawiając zagadnienie, odwołaj się do literackich i pozaliterackich dzieł Mistrza.	
35	Świat prowincji w opowiadaniach Brunona Schulza i obrazach Marca Chagalla. Zaprezentuj analizę porównawczą.	
36	Orientalizm w literaturze i sztuce XIX wieku. Wyjaśnij źródła zjawiska, jego kształt i funkcje, analizując wybrane dzieła.	
37	Kontynent afrykański – jego historia i kultura. Przedstaw sposoby obrazowania problematyki, odwołując się do różnych tekstów kultury / literatura, malarstwo, muzyka, film.../	
38	Kreacje światów w literaturze i adaptacjach filmowych powieści fantasy. Omów temat na wybranych przykładach.	

Nr Tematu	JEZYK	
	Temat	
1	Zaprezentuj różne rodzaje stylizacji literackich i określ ich funkcje w wybranych dziełach.	
2	Język prasy – na przykładzie wybranych tekstów. Zaprezentuj analizę odmian stylów publicystyki współczesnej.	
3	Nowomowa jako zjawisko językowe we współczesnej polszczyźnie. Omów temat w oparciu o analizę wybranych przykładów.	
4	Mowa zakochanych w epoce staropolskiej i dziś. Dokonaj analizy i porównania wybranych przykładów.	
5	Gwara środowiskowa jako odrębny sposób porozumiewania się określonych społeczności. Zanalizuj język wybranego środowiska.	
6	Frazeologia biblijna w języku polskim. Omów wybrane frazeologizmy w kontekście konkretnych tekstów literackich różnych epok.	
7	Na podstawie analizy języka narracji utworów /np. M. Hłaski, S. Mrożka, M. Białoszewskiego / przedstaw funkcje języka potocznego w literaturze współczesnej.	
8	Język utworów Gombrowicza i Witkacego jako wyzwanie wobec tradycji. Omów na wybranych przykładach.	
9	Perswazyjna funkcja języka w tekstach propagandowych. Omów na wybranych przykładach.	
10	Zanalizuj wypowiedzi 2-3 bohaterów literackich, których język wskazuje na ich przynależność środowiskową. Przedstaw istotne cechy wybranych tekstów.	

11	Językowe sposoby wyrażania uczuć w listach Twojego pokolenia i pokolenia romantyków. Dokonaj analizy porównawczej.	
12	Język wybranych tygodników młodzieżowych. Dokonaj analizy pod względem leksykalnym, frazeologicznym oraz składniowym.	
13	Słowotwórcze działania poetów. Omów funkcje neologizmów w wybranych tekstach literatury polskiej.	
14	Sienkiewiczowska aforystyka. Zbadaj to zjawisko językowe na przykładach różnych dzieł pisarza i przedstaw wnioski dotyczące funkcji aforyzmów i ich wymowy w dziele literackim.	
15	Funkcje stylizacji modlitewnych w literaturze różnych epok. Dokonaj analizy wybranych tekstów.	
16	Sztuka retoryki w wierszu i prozie. Przedstaw funkcjonowanie retorycznych środków perswazji w literaturze, odwołując się do wybranych przykładów.	
17	Śmiech budowany słowem. Na wybranych przykładach omów mechanizmy językowe służące wywołaniu komizmu.	
18	Językowe kształtowanie świata w poezji. Na podstawie analizy utworów wybranego twórcy omów funkcje zastosowanych środków artystycznych.	
19	Archaizacja i jej funkcja w dziełach literackich. Omów zagadnienie, analizując wybrane teksty różnych epok.	
20	Porównaj wybrane wypowiedzi artystyczne, publicystyczne i potoczne, analizując charakterystyczne dla nich cechy stylu i ich funkcje.	
21	Język porozumienia, język agresji. Omów różne możliwości użycia języka, analizując wybrane przykłady tekstów prasowych i/lub radiowych i TV.	